ЗВІТ

за результатами оцінювання стану впровадження інструментів місцевої демократії в органах місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади (Індекс демократичності міст)

Документ розроблено за підтримки проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. Зміст документу є виключною думкою авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію Міністерства міжнародних справ Канади.

Проект ПРОМІС спрямовано на зміцнення муніципального сектору в Україні, впровадження ефективного демократичного управління та прискорення економічного розвитку шляхом підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримки процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях.

www.pleddg.org.ua

Зміст

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ПРОВЕДЕНОГО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ 3

2. УЗАГАЛЬНЕНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІ 4

3. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ 5

3.1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень органами місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади 5
3.2. Прозорість діяльності органів місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади 16
3.3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування 21

4. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІ В ДОЛИНСЬКІЙ МІСЬКІЙ ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ 25

ДОДАТОК 1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО 33

1. Загальний опис проведеного оцінювання стану місцевої демократії

Протягом листопада – грудня 2019 року відбувався моніторинг правового регулювання інструментів місцевої демократі в органах місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади. Аналіз здійснювався відповідно до методики проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). Було здійснено аналіз 22 інструментів місцевої демократії (190 індикатори) та 12 рішень Долинської міської ради, які регулюють питання механізмів залучення мешканців до розробки та прийняття рішень органами місцевого самоврядування, прозорості діяльності ОМС, а також підзвітності посадових осіб місцевого самоврядування (методика дослідження в додатку).

Під час дослідження аналізувалися рішення Долинської міської ради та інформація розміщена на офіційному сайті міської ради. З 22[1] потенційно можливих нормативно-правових актів Долинської міської ради, що регулюють питання громадської участі було ідентифіковано 12 рішень:

1. Статут територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013
2. Порядку розгляду електронної петиції від 15.10.2015. № 2248-67/2015
3. Положення про Громадський бюджет Долинської міської об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 25-2/2019
4. Нормативно-правові акти міської ради, виконавчого комітету та міського голови, які регулюють діяльність консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування Долинської міської ради
5. Програма підтримки ініціатив мешканців міста Долини на 2017 рік від 20.04.2017 р. № 685-24/2017
6. Бюджетний регламент Долинської міської ради від 26.05.2016 р. № 261-9/2016
7. Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 16-2/2019
8. Регламент виконавчого комітету Долинської міської ради від 19.08.2019 р. № 152
9. Положення про постійні комісії Долинської міської ради від 17.07.2019 р. № 4-1/2019
10. Положення про організацію усного прийому громадян з особистих питань керівництвом Долинської міської ради від 14.05.2018 р. № 60
11. Розпорядження міського голови «Про організацію звітування працівників старостинських округів» від 03.10.2019 р. № 44-4
12. Розпорядження міського голови «Про організацію звітування та оцінювання роботи працівників міської ради» від 26.01.2018 р. № 08

[1] Під час дослідження було проаналізовано 22 інструмент місцевої демократії. В той же час, цілковите впровадження деяких інструментів, потребує ухвалення більше одного рішення міської ради, як наприклад інструмент «Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення». Водночас інші інструменти не потребують ухвалення окремого рішення, щодо його впровадження, або одне рішення міської ради може регулювати два і більше інструменти місцевої демократії, як наприклад: «Інтерактивність веб-сайту міської ради», «Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування», «Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів», «Статут територіальної громади».

2. Узагальнені рекомендації щодо розвитку місцевої демократі

Долинській міській раді необхідно ухвалити низку рішень, які пов'язані з розвитком місцевої демократії, а саме: Положення про внесення місцевої ініціативи, Положення про загальні збори громадян за місцем проживання, Положення про публічні консультації, Положення про електронні консультації, Міську програму з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, Бюджетний регламент міської ради з нормами щодо проведення консультації на процесі формування місцевого бюджету та порядку звітування, Рішення ради «Про делегування повноважень та перелік повноважень органів самоорганізації населення», Програма «Про порядок підтримки діяльності ОСН», Положення про звітування міського голови, депутатів та виконавчих органів міської ради, Порядок проведення громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

1. Інструменти місцевої демократі в ОМС щодо залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС

За результатами дослідження відповідають практикам доброго врядування та національному законодавству такі інструменти: Електронні петиції, Громадський бюджет, Громадські слухання.

Відсутні і потребують запровадження такі інструменти: Консультації з громадськістю (публічні та електронні), Програма з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, Нормативно-правові акти міської ради спрямовані на розвиток та діяльність ОСН в територіальній громаді.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Статут територіальної громади, Місцеві ініціативи, Загальні збори громадян за місцем проживання, Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент, Консультативно-дорадчі органи, Інтерактивність веб-сайту міської ради.

2. Інструменти місцевої демократі в ОМС щодо прозорості діяльності ОМС:

За результатами дослідження відповідають практикам доброго врядування та національному законодавству такі інструменти: Регламент міської ради, Регламент виконавчого комітету міської ради, Відкритість інформації про прийом мешканців в ОМС.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Положення про постійні депутатські комісії, Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування, Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади.

3. Інструменти місцевої демократі в ОМС щодо підзвітності органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Відсутні і потребують запровадження такі інструменти: Звітування міського голови і депутатів міської ради, Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів, Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради.

Обов'язкового покращення потребують такі інструменти:

- Статут територіальної громади.
- Місцеві ініціативи.
- Консультації з громадськістю (публічні та електронні).
- Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент.
- Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування.
- Нормативно-правові акти міської ради спрямовані на розвиток та діяльність ОСН.
- Звітування міського голови і депутатів міської ради.
- Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради.

3. Результати аналізу та рекомендації

3.1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень органами місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади

Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про звернення громадян» і інші закони гарантують право громадян на участь у виробленні муніципальних рішень і політик. Закон встановлює що саме місцева рада має запровадити чітку процедуру реалізації права на участь. В цьому розділі ми проаналізуємо чи існують в Долинській громаді і наскільки дієві такі інструменти громадської участі: громадські слухання, місцеві ініціативи, загальні збори мешканців, публічні консультації, електронні петиції, громадський бюджет, консультативно-дорадчі органи і органи самоорганізації населення, інтерактивний сайт міської ради і механізми залучення громадян до планування міського бюджету.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» гарантує громадянам право на громадські слухання (ст. 13), право подавати проект рішення на розгляд місцевої ради в порядку місцевої ініціативи (ст.9), проводити загальні збори мешканців (ст.8), створювати органи самоорганізації населення (ст.14) та інші форми участі у виробленні рішень. Одночасно закон говорить що детальну процедуру реалізації вказаних прав має визначити місцева рада.

Саме наявність цих процедур дають можливість мешканцям громади бути щоденними партнерами і помічниками органам місцевого самоврядування задля розвитку рідного міста. Участь громадян є ключовим елементом у забезпеченні легітимності рішення органів місцевого самоврядування. Другим ключовим аргументом є той факт, що тільки тісна взаємодія з громадянами допомагає владі виробити оптимальні шляхи для самовдосконалення та покращення якості своєї роботи. І, нарешті, участь громадян має суттєву цінність для розвитку локальної ідентичності, належності до певної спільноти.

1.1. Статут територіальної громади

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**

Статут визначає широкий перелік форм участі членів територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування, серед яких: загальні збори громадян, місцеві ініціативи, громадські слухання, територіальні комітети, опитування територіальної громади (консультативний референдум, громадське опитування), індивідуальні та колективні звернення до органів та посадових осіб місцевого самоврядування територіальної громади міста, участь у роботі органів місцевого самоврядування територіальної громади міста, в тому числі робота на виборних посадах місцевого самоврядування, інші форми, що не заборонені чинним законодавством.

Главами з 2 по 6 Розділу 4 Статуту визначено порядок проведення дорадчого опитування територіальної громади, місцеві ініціативи, громадські слухання, загальні збори та частково діяльність органів самоорганізації населення в місті.

Стаття 77 визначає, що засідання міської ради проводяться гласно і носять відкритий характер, за винятком випадків, передбачених законодавством. На засіданні міської ради можуть бути присутніми громадяни, керівники виконавчих органів міської ради та представники органів державної влади, представники засобів масової інформації, органів самоорганізації громадян, трудових колективів та громадських об'єднань. Про питання, що розглядалися на сесії, і прийняті нею рішення населення повідомляється через офіційні видання міської ради та на інтернет-сайті міської ради.

В той же час, Статут громади потребує доопрацювання. Документ не відповідає теперішньому статусу: Долинської міської об'єднаної територіальної громади. В Статуті відсутній розділ, що

визначає повноваження, діяльність, права та обов'язки старости, потребують покращення інструменти громадської участі, які визначені Статутом.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання інструментів місцевої демократії в Статуті міста.

Рекомендації:

- *Привести Статут громади до статусу Долинської міської об'єднаної територіальної громади.*
- *Визначити, що порядок проведення місцевих ініціатив, громадських слухань, загальних зборів, створення ОСН врегульовано додатками до Статуту.*
- *Доповнити Статут розділом щодо відкритості та прозорості міської ради з такими нормами: загальні засади відкритості (засідання є відкриті) та прозорості (трансляція засідань), загальні засади функціонування офіційного веб-сайту міської ради, перелік обов'язкової інформації, що розміщується на офіційному веб-сайті.*
- *Розшири форми громадської участі такими механізмами як громадська експертиза діяльності виконавчих органів ради та визначити порядок її проведення.*
- *Передбачити обов'язок проводити громадські слухання щодо проекту бюджету міста та щодо звітування про виконання бюджету.*
- *Доповнити Статут статтями щодо: планування та системи сталого розвитку міста, засад з охорони довкілля; кодексу поведінки депутатів міської ради та посадових осіб, а також регуляції конфлікту інтересів у міській раді та виконавчих органах; взаємовідносин територіальної громади з іншими громадами; підтримки благодійництва, меценатства та спонсорства; розвитку науки і освіти, охорони здоров'я, фізичної культури, спорту і туризму, культури і мистецтва; участі територіальної громади міста у міжнародному міжмуніципальному співробітництві та інше.*

1.2. Місцеві ініціативи

Правове регулювання:

- **Глава 5 Статуту територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**

Право мешканців на внесення місцевої ініціативи на розгляд засідання міської ради носить декларативний характер та потребує покращення. Порядок внесення місцевої ініціативи заблоковано необхідністю збору підписів 5% учасників територіальної громади, які мають право голосу на підтримку ініціативи, що є дуже багато.

Також до негативного регулювання Глави 5 Статуту можна віднести відсутність надання допомоги у оформленні проекту рішення, не встановленого чіткого терміну щодо винесення місцевої ініціативи на розгляд сесії ради та ухвалення вмотивованого рішення щодо поданого проекту рішення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.2, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання інструментів місцевої демократії в Положенні про місцеві ініціативи.

Рекомендації: *порядок внесення місцевої ініціативи привести у відповідність з кращими практиками доброго врядування, зокрема:*

- *Ухвалити додатком до Статуту Положення про місцеві ініціативи, де визначити порядок подання місцевої ініціативи.*
- *Встановити ініціативну групу в кількості не більше 10 осіб для ініціювання та збору підписів на підтримку місцевої ініціативи.*

- *Місцева ініціатива включається до порядку денного засідання міської ради за умови підтримки не більше 100 підписами жителів.*
- *Визначити базові документи необхідні для подання місцевої ініціативи, а саме: повідомлення про подання місцевої ініціативи; проект рішення; пояснювальна записка (аналітична довідка) або опис проблеми; підписні листи.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час подання місцевої ініціативи (повідомлення, підписні листи та інші).*
- *Визначити вичерпний перелік підстав щодо відмови у реєстрації місцевої.*
- *Передбачити можливість надання консультаційної допомоги у оформленні місцевої ініціативи представниками ОМС.*
- *Визначити строк розгляду місцевої ініціативи черговою або наступною за черговою сесією ради.*
- *Передбачити участь в засіданні міської ради (комісія, погоджувальна рада, пленарне засідання тощо), де розглядається місцева ініціатива ініціаторів з доповіддю.*
- *Визначити прийняття вмотивованого рішення за умови ухвалення часткового рішення або відмови.*
- *Передбачити, що рішення ухваленні за результатами розгляду місцевої ініціативи оприлюднюються та набувають чинності відповідно до законодавства.*

1.3. Громадські слухання

Правове регулювання:

- **Глава 4 Статуту територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**
- **Положення про громадські слухання у м. Долина від 06.04.2016 р. № 187-6/2016**

Порядок проведення громадських слухань в Долинській громаді врегульовано двома нормативно-правовими актами Статутом територіальної громади та положенням про громадські слухання, які суперечать один одному. Проте положення про громадські слухання, яке було ухвалено пізніше, в більшій мірі відповідає критеріям доброго врядування, але все ж таки потребує покращення. До позитивних норм, які визначені Статутом можна віднести наступні. Ініціювати громадські слухання крім посадових осіб та органів місцевого самоврядування в Долинській громаді можуть члени територіальної громади, ОСН, ОСББ, громадські та благодійні організації. Встановлено необхідну мінімальну кількість членів територіальної громади для подання такої ініціативи в кількості 20 осіб. Рішення громадських слухань обов'язково розглядаються на найближчій сесії міської ради чи найближчому засіданні виконавчого комітету, чи першочергово посадовими особами ОМС. На засідання обов'язково запрошується з правом виступу ініціатор громадських слухань.

В той же час, Порядок потребує удосконалення та врегулювання відповідно до кращих практик доброго врядування. До негативного регулювання можна віднести довгий строк видачі міським головою розпорядження про організацію та проведення громадських слухань (протягом 14 календарних днів). Також відсутній строк до якого повідомлення про скликання громадських слухань має бути опубліковано на офіційному веб-сайті та в ЗМІ.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.3, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання громадських слухань.

Рекомендації: порядок проведення громадських слухань привести у відповідність з кращими практиками доброго врядування, зокрема:

- *Внести зміни в Главу 4 Статуту територіальної громади в частині проведення громадських слухань.*

- *Визначити вичерпний перелік підстав для відмови у реєстрації повідомлення про проведення громадських слухань, а саме: немає потрібних підписів, або питання не стосується компетенції органів місцевого самоврядування.*
- *Встановити строк розгляду повідомлення про ініціювання слухань не більше ніж 5 днів.*
- *Визначити, що повідомлення про скликання громадських слухань на офіційному веб-сайті оприлюднюється не пізніше ніж 7 днів до проведення слухань.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час проведення слухань (повідомлення, підписні листи, протокол та інші).*
- *Визначити прийняття вмотивованого рішення за умови ухвалення часткового рішення або відмови щодо рішення прийнятих на громадських слуханнях.*

1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання

Правове регулювання:

- **Глава 3 Статуту територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**
- **Стаття 19 Регламенту Долинської міської ради від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**

В Главі 3 Статуту Долинської територіальної громади передбачена можливість проведення загальних зборів громадян за місцем проживання.

Відповідно до статті 50 збори скликаються міським головою, виконавчим комітетом міської ради, органами територіальної самоорганізації громадян, громадськими організаціями та ініціативними групами за власною ініціативою або на вимогу не менш як третини від загальної кількості громадян, які проживають у відповідному територіальному утворенні.

Відповідно до статті 51 збори веде головуючий, яким є ініціатор проведення зборів, чи особа, уповноважена ініціатором (ініціаторами). Збори вправі обирати президію, лічильну комісію, інші органи, необхідні для їх нормальної роботи. Для ведення протоколу зборів обирається секретар зборів.

Стаття 54 передбачає, що рішення зборів, прийняті в межах чинного законодавства, є обов'язковими для виконання органами територіальної самоорганізації громадян, усіма громадянами, які проживають на відповідній території.

Проте, лишаються неврегульованими питання порядку ініціювання, підготовки, оприлюднення інформації про загальні збори, а також матеріалів зборів тощо. Не передбачено, який має бути кількісний склад ініціативної групи, яка має право скликати збори, скільки треба зібрати підписів на підтримку ініціативи про проведення зборів. Не зазначено перелік документів для ініціювання проведення зборів і чи формат подачі повідомлення чи заяви до органів місцевого самоврядування. Не передбачено доступ членів громади до матеріалів порядку денного зборів, а також оприлюднення всіх документів за результатами розгляду рішення зборів.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.4, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання загальних зборів громадян за місцем проживання.

Рекомендації: *порядок проведення загальних зборів громадян за місцем проживання привести у відповідність з кращими практиками доброго врядування, зокрема:*

- *Ухвалити додатком до Статуту або окремим актом Положення про загальні збори громадян за місцем проживання.*
- *Визначити, що ініціювати загальні збори можуть органи місцевого самоврядування, посадові особи, депутати, жителі громади, ОСН та ОСББ.*
- *Визначити ініціативну групу в кількості не більше 10 осіб.*

- *Визначити два базові документи необхідних для ініціювання загальних зборів, а саме: повідомлення про ініціативу скликання зборів (тема, дата, місце, оргкомітет) та підписні листи.*
- *Визначити кількість підписів для підтримки ініціативи проведення загальних зборів максимум до 50-ти.*
- *Визначити, що порядок денного зборів та інші необхідні матеріали публікуються на офіційному сайті міської ради не пізніше ніж за 7 днів до проведення зборів.*
- *Встановити, що головуючий та секретар зборів визначається ініціаторами зборів або обирається з учасників.*
- *Передбачити, що визнання правомочності рішень зборів громадян при умові присутності на них 50% членів територіальної громади або 2/3 делегатів конференцій загальних зборів.*
- *Визначити порядок розгляду міською радою рішень за результатами загальних зборів на найближчому черговому засіданні сесія ради чи в інший встановлений термін з обов'язковим врахуванням рішення зборів в своїй діяльності, відповідно до ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».*
- *Визначити ініціаторів проведення загальних зборів доповідачами на засіданнях, де розглядають рішення загальних зборів.*
- *Визначити прийняття вмотивованого рішення за умови ухвалення часткового рішення або відмови щодо прийнятого рішення на загальних зборах.*
- *Визначити зразки документів необхідних під час проведення зборів (повідомлення, підписні листи, протокол та інші).*
- *Визначити механізм та терміни оприлюднення всіх документів за результатами загальних зборів згідно ЗУ «Про доступ до публічної інформації», а саме повідомлення, підписних листів, розпорядження, протоколу, висновків, рішення та інше).*

1.5. Консультації з громадськістю

1.5.1. Публічні консультації

Правове регулювання: відсутнє

Долинська міська рада не визначила порядок проведення консультацій з громадськістю з метою забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.5.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання публічних консультацій.

Рекомендації: *ухвалити окреме Положення про консультації з громадськістю. У Положенні передбачити такі норми:*

- *Консультації з громадськістю проводить розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету.*
- *Пріоритетною формою проведення консультацій є публічні зустрічі (у форматі круглого столу, нарад, конференції, форуму) з обговорення нормативно-правових актів або окремої проблеми.*
- *Передбачити також інші формати проведення консультацій.*
- *Передбачити розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій.*
- *Передбачити можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості.*

- *Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково.*
- *Учасники консультацій можуть надати пропозиції в письмовій або електронній формі.*
- *Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються в своїй роботі органами місцевого самоврядування або надається вмотивована відмова в непідтримані пропозицій.*
- *Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради в окремому розділі.*
- *Передбачити створення окремого розділу на офіційному сайті міської ради, де має публікуватися інформація, що стосується консультацій.*

1.5.2. Електронні консультації

Правове регулювання: відсутнє

Долинська міська рада не визначила порядок проведення електронних консультацій з громадськістю з метою забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.5.2, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання електронних консультацій.

Рекомендації:

Ухвалити окреме положення про електронні консультації з громадськістю. У положенні передбачити такі норми:

- *Консультації проводить розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету.*
- *Визначити конкретний програмний продукт/портал через який міська рада проводить консультації.*
- *Пріоритетними формами проведення електронних консультацій є: опитування (проста і складна форма опитувальників), консультації з можливістю коментування, обговорення нормативно-правових актів, але також передбачити і інші форми проведення консультацій.*
- *Передбачити розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій.*
- *Передбачити створення реєстру зацікавлених осіб по сферам спеціалізації, яких обов'язково інформують про початок проведення консультацій.*
- *Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID.*
- *Передбачити можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості.*
- *Можливість користувачу е-консультацій особисто увійти в реєстр заінтересованих осіб.*
- *Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково.*
- *Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються в своїй роботі органами місцевого самоврядування або надається вмотивована відмова в непідтримані пропозицій.*
- *Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради в окремому розділі.*

- *Передбачити створення окремого розділу на офіційному сайті міської ради, де має публікуватися інформація та звіти, що стосується електронних консультацій.*
- *Звіт про результати е-консультації оприлюднюються на веб-порталі у визначений строк.*

1.6. Електронні петиції

Правове регулювання:

- **Стаття 11 Регламенту Долинської міської ради від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**
- **Порядку розгляду електронної петиції від 15.10.2015. 2248-67/2015**

Громадяни (мешканці міста) можуть звертатися з Петиціями до Долинської міської ради через веб-сайт Єдиної системи місцевих електронних петицій http://localpetitions.in.ua. Автор (ініціатор) Петиції заповнює спеціальну форму, яка розміщена на Веб-сайті петицій. При заповнені форми зазначаються прізвище, ім'я, по батькові громадянина або назву громадського об'єднання (із зазначенням посадової особи), а також адресу електронної пошти.

Відповідно до п. 11 Порядку розгляду петицій петиція до Долинської міської ради розглядається за умови збору на її підтримку протягом не більше як трьох місяців з дня її оприлюднення не менш ніж 100 підписів громадян (мешканців).

Відповідно до п.15 Розгляд Петиції здійснюється невідкладно, але не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення інформації про початок її розгляду. Протягом двох робочих днів профільний виконавчий орган міської ради опрацьовує та узагальнює отримані від інших виконавчих органів матеріали та передає до уповноваженого виконавчого органу для організації розгляду на засіданні виконавчому комітету міської ради або сесії міської ради, якщо вирішення питань піднятих у тексті Петиції вимагають скликання сесії міської ради.

Пункт 20 передбачає, що після розгляду Петиції на засіданні виконавчого комітету міської ради або сесії міської ради на офіційному веб-сайті міської ради та Веб-сайті петицій оприлюднюється оголошення щодо підтримки або не підтримки Петиції.

На засідання виконавчого комітету або сесію міської ради, де буде розглядатись Петиція, запрошується автор (ініціатор). За бажанням автора (ініціатора) Петиції він може зробити виступ щодо питань, піднятих у тексті Петиції.

Проте, на офіційному сайті Долинської міської ради немає інформації про електронні петиції та порядок їх подачі. Не передбачено додаткових інструментів ідентифікації автора та голосуючих, зокрема, за допомогою ЄЦП, BankID або MobileID.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.6, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання електронних петицій.

Рекомендації:

- *Передбачити необхідність оприлюднення інформації про порядок подання електронних петицій та результати їх розгляду на сайті Долинської міської ради.*
- *Визначити, що порядок ідентифікації автора та голосуючих відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID.*

1.7. Громадський бюджет

Правове регулювання:

- **Положення про Громадський бюджет Долинської міської об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 25-2/2019**

Положення про бюджет громадських ініціатив більшою мірою відповідає критеріям доброго врядування. Проект має отримати не менше 10 підписів на підтримку, мешканців міста. Склад комісії з питань бюджету участі передбачає участь громадськості. Голосування триває не

менше 14 календарних днів. Визначено строк звітування за результатами виконання проектів. На інформаційну кампанію та промоцію виділяється не більше 2% від загального річного бюджету Програми.

Проте певні норми положення потребують покращення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.7, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання громадського бюджету.

Рекомендації:

- *Розмір коштів пропонуємо встановити не менше 1% від бюджету розвитку міста.*
- *Передбачити можливість подавати автору проект в паперовій та електронній формі.*
- *Передбачити обмеження щодо фінансування проектів спрямованих на придбання обладнання, виконання робіт з реконструкції, перепланування, переобладнання, капітального та поточного ремонтів в комунальних закладах, установах та підприємствах міста.*
- *Передбачити участь громадських організацій у складі Комісії з питань громадського бюджету.*
- *Передбачити процес голосування в двох формах: паперовій та електронній.*
- *Передбачити можливість на засіданні Комісії з питань громадського бюджету захистити автору проект, якщо він отримав негативний висновок.*

1.8. Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення

Правове регулювання:

- **Глава 6 Статуту територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**
- **Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**

В Главі 6 Статуту територіальної громади міста Долини та в Розділі 11 Регламенту Долинської міської ради є згадка про органи самоорганізації населення. Але ці статті носять скоріше декларативний характер і не визначають процедурні питання створення, функціонування ОСН, не регулюють взаємовідносини, зокрема, фінансові, з місцевими органами влади тощо.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.8, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання підтримки та розвитку діяльності органів самоорганізації населення.

Рекомендації:

- *Ухвалити міською радою рішення «Про делегування повноважень органам самоорганізації населення».*
- *Ухвалити міською радою Положення «Про створення та діяльність ОСН на території територіальної громади»*
- *Ухвалити міською радою програму розвитку ОСН, якою встановити заробітну плату для голови та бухгалтера.*
- *Ухвалити міською радою програма розвитку ОСН, якою визначено співфінансування проектів міською радою та ОСНом щодо покращення території.*

1.9. Консультативно-дорадчі органи

Правове регулювання:

- **Рішення виконавчого комітету «Про Раду ветеранів працівників нафтопромислового комплексу» від 13.07.2011 р. №202**
- **Рішення виконавчого комітету «Про утворення ради з питань розвитку електронного урядування» від 28.01.2014 р. №12**
- **Рішення виконавчого комітету «Про створення дорадчого комітету з реалізації шведсько-українського проекту Академії Фольке Бернадотта «Місцеве самоврядування та верховенство права в Україні» від 28.08.2015 р. №66**
- **Рішення виконавчого комітету «Про Дорадчий комітет з ефективного врядування і розвитку, створений для впровадження Проекту «Партнерство для розвитку міст» у місті Долина» від 17.02.2016 р. №5**
- **Рішення виконавчого комітету «Про створення архітектурно-містобудівної ради» від 03.05.2018 р. №87**
- **Розпорядження міського голови «Про створення громадської ради для реалізації проекту «Створення передумов для розвитку бальнеології в м. Долина» від 28.04.2015 р. №30**
- **Рішення виконавчого комітету «Про затвердження Положення про архітектурно-містобудівну раду» від 16.03.2018 р. №58**

В місті Долина діє низка галузевих консультаційно-дорадчих органів. Лише Архітектурно-містобудівна рада має затверджене положення про свою діяльність.

Переважна більшість КДО не мають затверджених положень про свою діяльність, тобто не визначені мета і завдання діяльності, порядок формування, права і порядок взаємодії з ОМС. Ця ситуація погіршує правову можливість ефективно взаємодіяти з органами місцевого самоврядування в місті. Нажаль відсутні КДО з основних сфер муніципальної політики, наприклад: громадський транспорт, благоустрій, освітня і медична політика.

На сайті міської ради відсутня інформація щодо діяльності КДО.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.9, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання консультативно-дорадчих органів.

Рекомендації:

- *Розмістити інформацію про діяльність всіх створених консультативно-дорадчих органів на офіційному сайті ради.*
- *Розглянути можливість створення галузевих КДО при міському голові і виконавчих органах, ухвалити положення про їх формування та діяльність.*
- *Визначити чіткі механізми взаємодії КДО і відповідних органів міської ради, механізми розгляду рішень і рекомендації КДО.*
- *Розглянути можливість формування складу деяких КДО через механізм електронного обрання всіма жителями міста Долина.*
- *Запровадити практику звітування КДО перед громадою міста за свою діяльність.*

1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі

Правове регулювання:

- **Програма підтримки ініціатив мешканців міста Долини на 2017 рік від 20.04.2017 р. №685-24/2017**

В 2017 році було ухвалене Рішення міської ради від 20.04.2017. №685-24/2017 «Про програму підтримки ініціатив мешканців міста Долини на 2017 рік», яке передбачало дофінансування громадських ініціатив від жителів територіальної громади міста Долина саме в 2017 році і не передбачало автоматичного продовження в інші роки. Тому наразі в місті Долина немає програм з розвитку громадянського суспільства та громадської участі.

Проте, навіть даний нормативно-правовий акт не передбачав регулювання наступних питань: хто може бути суб'єктами подання проектів; порядок формування складу конкурсної комісії; механізми подолання «конфлікту інтересів» в номінаційній комісії; формат проведення засідання конкурсної комісії та процедури прийняття рішення конкурсною комісією по проекту; визначення вичерпного переліку сфер видатків, на які можуть бути профінансовані проекти; процедури звітування автором проекту за результатами виконання проектів у визначений строк тощо.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.10, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання міських програм з розвитку громадянського суспільства та громадської участі.

Рекомендації

- *Надати можливість подавати проекти інститутам громадянського суспільства, а також ОСН, ОСББ.*
- *Передбачити можливість подавати проекти у цифровому чи паперовому вигляді.*
- *Визначити участь громадськості в складі конкурсної комісії.*
- *Передбачити необхідність публічного захисту проекту на засіданні конкурсної комісії.*
- *Передбачити недопустимість конфлікту інтересів під час розгляду конкурсних пропозицій членами конкурсної комісії.*
- *Засідання комісії проводиться відкрито із залученням представників засобів масової інформації та громадськості, які присутні на засіданні в якості спостерігачів.*
- *Передбачити вичерпний перелік сфер видатків, на які можуть бути профінансовані проекти.*
- *Визначити чіткі строки звітування виконавців проектів за результатами їх виконання.*

1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради

Правове регулювання: не передбачено

На офіційному веб-сайті Долинської міської ради реалізовано електронні сервіси в розділі «Міські сервіси», а саме: Контакт-центр, Веб-платформа «Громадський бюджет», Інтернет-приймальня, Адміністративні послуги, Веб-платформа «Інвестиційний портал м. Долина», Веб-платформа «Відкрите місто», Електронна черга в ДНЗ, Звернення громадян, Державні закупівлі «Прозоро». В той же час, частина сервісів на даний час не працюють, а саме: Контакт-центр, Інтернет-приймальня, Адміністративні послуги, Звернення громадян.

Також відсутня можливість подати запит на отримання публічної інформації через сайт міської ради. Не реалізовано до кінця можливість подати електронне звернення. А також запис на прийом до міського голови, заступників, секретаря, посадових осіб, депутата.

Окремо хочемо відмітити як позитивну практику впроваджений на сайті ради ресурс «Відкритий бюджет», який презентує основні бюджетні показники, спрямовані на інформування широкого кола громадськості в доступній формі, а також ресурс Мелітополь інвестиційний.

Хоча окремі інструменти відповідно до дослідження і реалізовані на сайті ради, але сайт потребує неодмінного покращення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.11, підготовлені рекомендації щодо покращення інтерактивності веб-сайту міської ради.

Рекомендації:

- *Запровадити на сайті можливість подати електронне звернення посадовій особі чи органу місцевого самоврядування.*
- *Запровадити на сайті можливість запису на прийом до міського голови, заступників міського голови, секретаря міської ради, депутатів міської ради, керівників виконавчих органів міської ради.*
- *Запровадити можливість подати запит на отримання публічної інформації через офіційний сайт міської ради.*
- *Доопрацювати сервіси, які не працюють в розділі «Міські сервіси».*

1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент

Правове регулювання:

- **Бюджетний регламент Долинської міської ради від 26.05.2016 р. № 261-9/2016**

Статтею 5 бюджетного регламенту Долинської міської ради визначено, що: «Вихідні матеріали для складання проекту міського бюджету: 5.9. результати громадських слухань та обговорень програми економічного і соціального розвитку міста та проекту міського бюджету.

5.10. результати зустрічей громадян з депутатами міської ради та посадовими особами міської ради; 5.11. результати опитування громадської думки (через інтерв'ю, «гарячі» телефонні лінії); 5.12. звернення громадських організацій.

Також, Додатком «Стадії бюджетного процесу, зміст роботи, виконавці та терміни виконання» встановлено, що підготовча робота перед складанням проекту рішення про міський бюджет відбувається шляхом утворення робочої групи до 01 серпня з питань формування проекту рішення ради про бюджет та затвердження її складу, в яку входять представники громадських організацій, органів самоорганізації населення (члени робочої групи). А також через зустрічі депутатів міської ради та посадових осіб виконавчих органів міської ради з громадянами до 1 жовтня.

Але в той же час, регламент не визначає, яким чином відбувається громадські слухання та обговорення програм розвитку міста, як проводиться опитування громадської думки, не встановлює порядок звернення громадських організацій. Також не врегульовано порядок проведення зустрічей депутатів та посадових осіб виконавчих органів з громадянами.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 1.12, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання залучення мешканців до формування місцевого бюджету / бюджетного регламенту.

Рекомендації:

- *Передбачити Бюджетним регламентом Долинської міської ради проведення консультацій з громадськістю головними розпорядниками коштів на етапі формування бюджетних запитів / титульних списків.*
- *Передбачити, що головний розпорядник коштів проводячи публічні консультації на стадії підготовки бюджетних запитів визначає пріоритетність, доцільність реалізації запропонованих заходів, а також збирає пропозиції від громадськості.*
- *Передбачити, що консультації з громадськістю на стадії підготовки бюджетних запитів проводяться публічно та в електронному форматі, збір пропозицій проводиться в такому ж форматі.*

- *Передбачити, що строк проведення консультацій з громадськістю на стадії підготовки бюджетних запитів та отримання пропозицій головними розпорядниками коштів є не менше 10 робочих днів.*
- *Передбачити, що отримані пропозиції враховуються під час формування бюджетних запитів або ухвалюється вмотивоване рішення про неможливість врахування наданої пропозиції або часткове врахування.*
- *Передбачити проведення виконавчим комітетом публічних консультацій з громадськістю щодо підготовленого проекту бюджету міста.*
- *Передбачити на публічних консультаціях можливість надання громадськістю пропозицій щодо формування проекту бюджету та доцільності виконання запланованих заходу в проекті бюджету міста.*
- *Визначити строк проведення консультацій з громадськістю виконкомом.*
- *Визначити порядок врахування наданих пропозицій громадськістю або вмотивованої відмови.*
- *Передбачити на офіційному сайті міської ради публікацію квартальних звітів щодо виконання міського бюджету.*
- *Передбачити проведення міською радою до першого квітня публічного заходу з презентацією звіту з виконання бюджету міста.*

3.2. Прозорість діяльності органів місцевого самоврядування Долинської міської об'єднаної територіальної громади

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про доступ до публічної інформації» інші закони визначають обов'язкові стандарти оприлюднення публічної інформації і прозорості діяльності органів місцевого самоврядування. Одначе саме місцева рада має визначити чіткі процедури виконання закону і порядок організації своєї роботи в максимально прозорому для громадян режимі.

В цьому розділі ми проаналізуємо інструменти прозорості діяльності органів місцевого самоврядування Долинської громади, а саме: наявність он-лайн трансляція засідань ОМС, розміщення на сайті міської ради переліку основної інформації, що регламентує роботу ОМС, процедури прозорості роботи міських депутатів, можливість присутності мешканців на засіданнях, оприлюднення рішень і проектів рішень ОМС, інформацію щодо прийому мешканців посадовими особами ОМС.

Прозора й зрозуміла робота органів місцевого самоврядування значно підвищує довіру та підтримку з боку мешканців громади.

2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування

Правове регулювання:

- **Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. №16-2/2019**
- **Регламент виконавчого комітету Долинської міської ради від 19.08.2019 р. №152**
- **Положення про постійні комісії Долинської міської ради від 17.07.2019 р. №4-1/2019**

Пункт 12 статті 8 Регламенту міської ради визначає, що для підвищення рівня прозорості та відкритості здійснюється веб-трансляція пленарних засідань сесій шляхом візуального зображення і звукового відтворення в режимі реального часу на офіційному веб-сайті Долинської міської ради (http://dolyna.if.ua).

Регламентом не встановлено обов'язку вести архів он-лайн трансляцій засідань міської ради, але в той же час архів трансляцій можна знайти на YouTube каналі ради, за наступним посиланням: https://www.youtube.com/channel/UCEgRsPZS1CU9JzMRMeWNRGg/videos.

Регламентом виконавчих органів міської ради не встановлена норма щодо можливості здійснення он-лайн трансляцій та створення відео архіву засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.

Положенням про постійні депутатські комісії міської ради не встановлена норма щодо можливості здійснення он-лайн трансляцій та створення відео архіву засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання он-лайн трансляцій засідань органів місцевого самоврядування.

Рекомендації:

- *Передбачити Регламентом міської ради створення архіву трансляцій засідань міської ради на офіційному сайті.*
- *Передбачити Регламентом виконавчих органів міської ради можливість здійснення он-лайн трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.*
- *Передбачити Регламентом виконавчих органів міської ради створення архіву трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради.*
- *Передбачити Положенням про постійні депутатські комісії міської ради можливість здійснення он-лайн трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.*
- *Передбачити Положенням про постійні депутатські комісії міської ради створення архіву трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті.*

2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади

Нормативно-правові акти:

- **Статут територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**
- **Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**
- **Регламент виконавчого комітету Долинської міської ради від 19.08.2019 р. № 152**
- **Положення про постійні комісії Долинської міської ради від 17.07.2019 р. № 4-1/2019**
- **Стратегія розвитку Долинського субрегіону від 30.11.2017 р. № 933-33/2017**
- **Програма соціально-економічного та культурного розвитку на 2019 рік**
- **Генеральний план Долинської громади (описова та картографічні частини)**
- **Звіти про використання коштів міського бюджету**

Статут територіальної громади міста Долина розміщено на сайті міської ради в розділі «Нормативно-правові акти». Статут територіальної громади можливо знайти за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/normatyvno-pravovi-akty.

Регламент Долинської міської ради розміщено на сайті міської ради в розділі «Рішення міської ради». Регламент можливо знайти використавши пошукову систему розділу. Регламент міської ради розміщено за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/doc/rishennya-sesiji/pro-rehlament-dolyns-koi-mis-koi-rady-ob-iednanoi-terytorial-noi-hromady-s-omoho-sklykannia.

Регламент виконавчого комітету розміщено на сайті міської ради в розділі «Рішення міської ради». Регламент можливо знайти використавши пошукову систему розділу. Регламент виконавчого комітету розміщено за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/doc/rishennya-vykonkomu/pro-rehlament-vykonavchoho-komitetu-dolyns-koi-mis-koi-rady.

Положення про постійні депутатські комісії міської ради розміщено в підрозділі «Депутати міської ради/Постійні комісії» розділу «Міська рада». Положення про постійні депутатські комісії міської ради можливо знайти за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/doc/rishennya-sesiji/74531.

Стратегія розвитку Долинського субрегіону розміщено на сайті міської ради в розділі «Рішення міської ради». Стратегію можливо знайти використавши пошукову систему розділу. Стратегія громади розміщено за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/doc/rishennya-sesiji/pro-stratehiyu-rozvytku-dolynskoho-subrehionu.

Програма економічного і соціального розвитку на сайті міської ради відсутній.

Описова частина генерального плану міста Долина відсутня на сайті міської ради, але на сайті міської ради розміщено картографічну її частину. Генеральний план розміщено за наступним посиланням: http://opendata.dolyna.if.ua/arkhitektura/heneralnyj-plan-mista.

Звіти про використання бюджетних коштів Долинської громади розміщено в підрозділі «Міський бюджет» розділу «Міська рада». Звіти про використання бюджетних коштів можливо знайти за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/mis-kyy-biudzhet.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.2, підготовлено рекомендації щодо покращення інструменту розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади.

Рекомендації:

- *Розмістити на офіційному сайті міської ради в розділі «Міська рада» Регламент міської ради.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради в розділі «Міська рада» Регламент виконавчого комітету.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради річну програму соціально-економічного розвитку.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради описову частину Генерального плану.*

2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради

Правове регулювання:

- **Положення про постійні комісії Долинської міської ради від 17.07.2019 р. № 4-1/2019**

Положення про постійні комісії загалом визначає загальні процедури формування та роботи постійних комісій Долинської міської ради. Зокрема, відповідно до статті 2.4 заступник голови комісії та секретар комісії обираються із числа членів комісії. Припускаємо, що в такому формулюванні дана функція належить до компетенцій самої комісії.

Стаття 2.13 передбачає, що з періодичністю раз на пів року, на офіційному Веб-сайті та у «Віснику міської ради» оприлюднюється відвідування депутатами засідань постійних комісій ради.

Відповідно до статті 2.12 протоколи засідань комісії підписуються головою і секретарем комісії. Висновки і рекомендації постійної комісії, протоколи її засідань є відкритими та оприлюднюються на офіційному Веб-сайті міської ради і надаються на запит відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Проте, Положенням не передбачено, щоб постійні комісії планували свою роботу і, відповідно, формували план своєї роботи. Також не передбачено вимоги при завчасне оприлюднення

інформації про час, місце та примірний порядок денний засідання та безперешкодний доступ на засідання громадян – жителів територіальної громади.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.3, підготовлені рекомендації щодо покращення правового регулювання процедури прозорості роботи депутатів міської ради.

***Рекомендації:** передбачити кращі практики демократичного управління в організації роботи постійних депутатських комісій, зокрема:*

- *Закріпити норми, що секретаря комісії та заступника голови обирає комісія.*
- *Передбачити норму про завчасне оприлюднення інформації про час, місце та примірний порядок денний засідання постійних депутатських комісій.*
- *Організувати проведення он-лайн трансляції засідань постійних депутатських комісій.*
- *Розблокувати можливість доступу до засідань постійних комісій мешканців громади.*

2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради

Правове регулювання:

- **Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**

Регламент Миргородської міської ради в загалом відповідає нормам ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» та ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Зокрема, відповідно до статті 8 п.9 проекти рішень міської ради нормативно-правового характеру оприлюднюються, перед прийняттям їх в цілому, не менш як за 20 робочих днів до дати їх розгляду. Пункт 10 цієї ж статті передбачає, що рішення міської ради оприлюднюються на офіційному веб-сайті міської ради не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа.

Стаття.8 п. 5 передбачає, що сесії ради проводяться гласно із забезпеченням права кожного бути присутнім на них, крім випадків, передбачених законодавством. Порядок доступу до засідань визначається радою відповідно до закону. Окрім того, відповідно до п. 15 представники преси, радіо і телебачення можуть бути присутні на засіданнях сесії і проводити фото- та відеозйомки за умови наявності відповідних посвідчень та акредитації. У разі порушення представником засобів масової інформації законодавства про інформацію або Регламенту, така акредитація може бути припинена за рішенням ради. Проте, у разі необхідності рада може прийняти рішення про проведення закритого засідання. На закритому пленарному засіданні ради мають право бути присутніми міський голова, депутати міської ради, а також особи, присутність яких визнана радою необхідною. Головуючий на закритому пленарному засіданні повідомляє депутатам про запрошених на це засідання осіб.

Стаття 8 п. 5 передбачає, що протоколи сесії ради є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Відповідно до статті 17 п 1 голосування на пленарних засіданнях може бути простим, рейтинговим, поіменним, таємним. Відповідно до п. 3 рішення ради приймаються відкритим поіменним голосуванням, окрім випадків, передбачених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», в яких рішення приймаються таємним голосуванням. Результати поіменного голосування підлягають обов'язковому оприлюдненню та наданню за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Відповідно до статті 17 п 4. результати поіменного голосування публікуються на офіційному веб-сайті міської ради і зберігаються протягом необмеженого строку. Результати поіменного голосування є невід'ємною частиною протоколу сесії ради.

Відповідно до статті 8 п. 3 інформація про відвідуваність депутатами пленарних засідань ради оприлюднюється у рейтинговому вигляді після кожного проведення пленарного засідання на

офіційному веб-сайті міської ради та в наступному номері «Вісника міської ради».

Стаття 10 п.8. передбачає, що розпорядження про скликання сесії ради доводиться до відома депутатів і населення не пізніш як за 10 днів до сесії, а у виняткових випадках – не пізніш як за день до сесії із зазначенням часу скликання, місця проведення та основних питань, які передбачається винести на розгляд ради.

Відповідно до статті 12 п. 1 питання до порядку денного сесії ради вносяться відповідно до плану роботи ради, рішень ради та її постійних комісій, а також міським головою, депутатами, виконавчим комітетом ради, загальними зборами громадян. Окрім того, питання до порядку денного можуть вноситися і згідно електронної петиції, що набрала необхідну кількість підписів, протягом строку, встановленого для її розгляду.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.4, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання організації роботи міської ради.

Рекомендації:

- *Передбачити більше інструментів участі членів територіальної громади у формуванні порядку денного сесії.*

2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету

Правове регулювання:

- **Регламент виконавчого комітету Долинської міської ради від 19.08.2019 р. № 152**

Регламент виконавчого комітету міської ради більшою мірою відповідає чинному законодавству. Але все таки потребує покращення в частині відповідності законодавству так і кращим практикам. В регламенті не передбачено відповідно до частини 3 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» оприлюднення проектів рішень не пізніш як за 20 робочих днів до дати їх розгляду. Також не визначено, в який спосіб члени територіальної громади міста можуть винести питання на розгляд виконкому та не встановлено обов'язку оприлюднювати результати поіменного голосування.

В той же час, до позитивних норм Регламенту можна віднести: рішення виконкому приймаються лише на засіданні шляхом голосування, прийняті рішення оприлюднюються протягом 5 робочих днів з моменту прийняття, рішення виконкому набувають чинності з моменту оприлюднення, засідання Виконкому є відкритими і гласними, протокол засідання Виконкому оприлюднюється на офіційному сайті.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.5, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання організації роботи виконавчого комітету.

Рекомендації: *привести норми Регламенту у відповідність з чинним законодавством та кращими практиками демократичного управління:*

- *Передбачити оприлюднення інформації про дату, час та місце проведення, а також порядок денний засідання виконкому на сайті міської ради.*
- *Визначити норму, якою передбачити 20 робочих днів для оприлюднення проектів нормативних рішень до їхнього розгляду на засіданні виконкому.*
- *Передбачити можливість винести питання на розгляд виконкому жителями територіальної громади міста, як наприклад через подання місцевої ініціативи.*
- *Передбачити оприлюднення результатів поіменного голосування членами виконавчого комітету на сайті міської ради.*

2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в ОМС (міський голова, секретар міської ради, заступники міського голови, депутати міської ради, керуючий справами виконкому, старости та керівники виконавчих органів міської ради)

Правове регулювання:

- **Положення про організацію усного прийому громадян з особистих питань керівництвом Долинської міської ради від 14.05.2018 р. № 60**

Інформація про прийом громадян керівництвом Долинської міської ради розміщено в підрозділі «Мешканцям / Прийом громадян». Даний підрозділ налічує інформацію про графіки прийому громадян (час, дата, місце, телефон для запису): міським головою, секретарем міської ради, заступниками міського голови, керуючим справами виконкому.

З інформацією про графік прийому громадян керівництвом міської ради можна ознайомитися за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/pryyom-hromadian.

Інформація про прийом громадян депутатами міської ради розміщено в підрозділі «Депутати міської ради – Інформація про депутатів» розділу «Міська рада». В зазначено підрозділі відсутній графік прийому громадян, але розміщено перелік депутатів ради, закріплений за депутатом округ, мобільний телефон, а також телефон та ПІБ помічника депутата.

З вище переліченою інформацією про депутатами міської ради можна ознайомитися за наступним посиланням: http://dolyna.if.ua/deputaty-mis-koi-rady.

На жаль, на сайті міської ради не розміщено графіку особистого прийому старостами та керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету ради.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 2.6, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання прийому мешканців в органах місцевого самоврядування.

Рекомендації:

- *Розмістити на офіційному сайті міської ради графік прийому громадян керівниками виконавчих органів міської ради.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради порядок прийому громадян старосто.*
- *Розмістити на офіційному сайті міської ради повноцінний графік прийому громадян депутатами міської ради.*

3.3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначають, що міський голова і депутати міської ради зобов'язані звітуватися перед громадою. Процедуру і періодичність звітування визначає місцева рада. Також в Україні набувають популярність нові інструменти підзвітності влади і громадського контролю. В цьому розділі ми проаналізуємо інструменти підзвітності діяльності посадових осіб і органів місцевого самоврядування Долинської громади, а саме: звітування міського голови, комісій та депутатів міської ради, її виконавчих органів, відкрите звітування про виконання бюджетних коштів, процедура громадської експертизи діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Наявність ефективних процедур підзвітності і громадського контролю допомагають громаді убезпечити місто від зловживання владою, корупції і неефективного врядування.

3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів

Правове регулювання:

- **Бюджетний регламент Долинської міської ради від 26.05.2016 р. № 261-9/2016**

На сайті Долинської міської ради розміщено розділ «Міський бюджет», в якому мешканець громади може ознайомитися з наступною інформацією: Міський бюджет Долинської ОТГ на 2020 рік, Робота над бюджетом – 2020, Бюджет Долини – прозорий, доступний, публічний, Паспорти бюджетних програм міста на 2019 рік, Звіти, Уточнення бюджету.

Переглянути вищезазначену інформацію щодо місцевого бюджету можливо за посиланням: http://dolyna.if.ua/mis-kyy-biudzhet

Мешканець територіальної громади за вказаним посиланням може знайти достатньо великий перелік інформації, що стосується бюджетних коштів громади, а саме: доходи та видатки місцевого бюджету, інформація та аналіз про виконання місцевого бюджету, рішення/розпорядження/накази пов'язані з міським бюджетом, паспорти різноманітних бюджетних програм, а також самі програми розвитку прийняті в місті та інше.

Також Долинська міська рада в 2016 році прийняла Бюджетний регламент, який унормовує процеси формування та використання фінансових ресурсів, а також регламентує взаємовідносини між різними учасниками бюджетного процесу. Разом з тим, на даний момент бюджетним регламентом не встановлено порядок проведення публічного звітування перед територіальною громадою за використані бюджетні кошти.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 3.1, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання відкритого звітування про виконання бюджетних коштів.

Рекомендації:

- *Внести зміни в Бюджетний регламент, якими визначити порядок звітування перед громадою щодо виконання місцевого бюджету.*
- *Передбачити строки до яких квартальний та річний звіт щодо виконання міського бюджету оприлюднюється на офіційному сайті міської ради.*
- *Передбачити проведення публічного заходу з презентацією звіту щодо виконання бюджету міста за участю територіальної громади, депутатів міської ради, засобів масової інформації.*
- *Передбачити строк до якого проводиться міською радою публічний захід з презентацією звіту щодо виконання бюджету міста.*
- *В Бюджетному регламенті визначити норму щодо оприлюднення оголошення з часом, датою та місцем проведення публічного звітування щодо використаних коштів.*
- *Розробити інформаційні матеріали (інфографіки), що дозволяють доступно роз'яснити кошти/витрати міського бюджету мешканцям громади.*

3.2. Звітування міського голови й депутатів міської ради

Правове регулювання:

- **Статут територіальної громади міста Долини від 31.10.2013 р. № 1269-35/2013**
- **Регламент Долинської міської ради об'єднаної територіальної громади від 31.07.2019 р. № 16-2/2019**
- **Розпорядження міського голови «Про організацію звітування працівників старостинських округів» від 03.10.2019 р. № 44-4**
- **Розпорядження міського голови «Про організацію звітування та оцінювання роботи працівників міської ради» від 26.01.2018 р. № 08**

Статтею 83 Статуту передбачено, що міський голова не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед територіальною громадою на відкритій зустрічі з громадянами. На вимогу не менше половини депутатів відповідної ради міський голова зобов'язаний прозвітувати перед радою про роботу виконавчих органів ради у будь-який визначений ними термін.

Проте, не регламентований порядок звітування. Зокрема, не передбачена точна дата звітування, спосіб звітування, не передбачена вимога публікувати звіт на офіційному веб-сайті міської ради.

Статтею 99. Регламенту Долинської міської ради передбачено, що депутат місцевої ради періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов'язаний звітувати про свою роботу перед виборцями відповідного виборчого округу, об'єднаннями громадян. Проте, порядок звітування депутатів міської ради ніяким чином не регламентований. Не регламентується точна дата звітування, спосіб звітування, предмет звітування, також не передбачена вимога публікувати звіт на офіційному веб-сайті міської ради.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології й Таблиці 2 розділ 3.2, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання звітування міського голови, депутатів міської ради та старости.

Рекомендації:

- *Ухвалити окреме Положення про порядок звітування міського голови, депутатів міської ради та старости.*
- *Встановити чітку дату, до якої звітування міського голови та депутатів обов'язково повинно бути проведене.*
- *Встановити вимогу оприлюднювати оголошення про звітування міського голови та депутатів на офіційному веб-сайті, де вказати час, місце, термін.*
- *Передбачити оприлюднення звіту міського голови та депутатів на офіційному веб-сайті міської ради.*
- *Передбачити перелік питань щодо яких звітується депутат, зокрема: проблеми, вирішенням яких займався депутат; присутність на пленарних засіданнях та засіданням постійних комісій; про роботу депутата з виборцями тощо.*
- *Передбачити перелік питань щодо яких звітується міський голова, зокрема: виконання передвиборної програми; досягнуті результати; витрати бюджетних коштів тощо.*

3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради

Правове регулювання: відсутнє

На даний момент Долинська міська рада не визначила порядок проведення громадської експертизи з метою забезпечення участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Відповідно до критеріїв оцінювання, зазначених в Методології і Таблиці 2 розділ 3.3, підготовлено рекомендації щодо покращення правового регулювання громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

Рекомендації:

- *Ухвалити Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування в місті Долина.*
- *Передбачити, що предмет проведення громадської експертизи: проекти рішень та рішення ОМС, аналізу та оцінки діяльності ОМС та підготовку пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення.*

- *Передбачити, що громадську експертизу може проводити консультативно-дорадчі органи при ОМС, інститути громадянського суспільства (громадські та благодійні організації, ОСН, ОСББ тощо).*
- *Органи місцевого самоврядування сприяють в проведенні громадської експертизи.*
- *Визначити, що голова розпорядженням визначає відповідального за взаємодію з ІГС.*
- *Визначити перелік відмов в проведенні громадської експертизи ІГС.*
- *Передбачити, що матеріали надаються протягом п'яти робочих днів, у разі великого обсягу інформації надається до 20 робочих днів.*
- *Визначити, що строк проведення громадської експертизи визначено 3 місяці.*
- *Передбачити, що пропозиції за результатами громадської експертизи розглядаються за участю представників ІГС.*
- *Передбачити, що пропозиції розглядаються виконкомом або радою.*
- *Передбачити, що експертні пропозиції розглядаються протягом 30 календарних днів від дати надходження.*
- *Встановити, що приймається рішення за результатом розгляду.*
- *Визначити, що експертні пропозиції та рішення про результати розгляду оприлюднюється на веб-сайті ради.*

4. Загальна оцінка розвитку місцевої демократі в Долинській міській об'єднаній територіальній громаді

Розвиток процедур місцевої демократії у Долинській територіальній громаді знаходиться нижче середнього рівня, зі 190 можливих балів наявні процедури отримали лише 80,5 бали, тобто 42 %.

Погано врегульовані інструменти участі громадян у формуванні рішень, з 114 можливих балів правові процедури участі отримали 45 балів, тобто 40 %. Досить якісно врегульовано Електронні петиції, Громадський бюджет, Громадські слухання.

Відсутні і потребують запровадження такі інструменти: Консультації з громадськістю (публічні та електронні), Програма з розвитку громадянського суспільства та громадської участі, Нормативно-правові акти міської ради спрямовані на розвиток та діяльність ОСН в територіальній громаді.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Статут територіальної громади, Місцеві ініціативи, Загальні збори громадян за місцем проживання, Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент, Консультативно-дорадчі органи, Інтерактивність веб-сайту міської ради.

Набагато краща ситуація з процедурами прозорості діяльності ОМС Долинської територіальної громади. З 48 можливих балів наявні процедури набрали 31 балів, тобто 65%.

За результатами дослідження відповідають практикам доброго врядування та національному законодавству такі інструменти: Регламент міської ради, Регламент виконавчого комітету міської ради, Відкритість інформації про прийом мешканців в ОМС.

Містять ускладнення або недостатнє регулювання такі інструменти: Положення про постійні депутатські комісії, Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування, Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу місцевого самоврядування та розвиток громади.

Погано врегульовано процедури підзвітності органів та посадових осіб місцевого самоврядування у Долині. Правове регулювання відповідних інструментів склало лише 4,5 балів з 28 балів, тобто 16%. Статут міста та Регламент ради не містять достатнього регулювання Звітування міського голови та депутатів міської ради і Відкритого звітування про виконання бюджетних коштів. Відсутня процедура Громадської експертизи діяльності виконавчих органів міської ради.

Таблиця 1. Загальна оцінка розвитку місцевої демократі в Долинській міській об'єднаній територіальній громаді

Перелік інструментів місцевої демократії, використаних в дослідженні	Максимальна оцінка (балів)	Фактична оцінка (балів)
1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС		
1.1. Статут територіальної громади	6	3,5
1.2. Місцеві ініціативи	10	3,5
1.3. Громадські слухання	13	10,5
1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання	12	4,5
1.5.1 Публічні консультації	9	0
1.5.2 Електронні консультації	10	0
1.6. Електронні петиції	9	7
1.7. Громадський бюджет	12	8,5
1.8. Підтримка та розвиток діяльності ОСН	4	0
1.9. Консультативно-дорадчі органи	6	1
1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі	7	0,5

1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради	5	1,5
1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент	11	3,5
2. Прозорість діяльності ОМС		
2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування	6	1
2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади	8	5,5
2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради	8	5
2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради	9	8,5
2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету	10	6,5
2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування	7	4,5
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування		
3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів	7	1
3.2. Звітування міського голови та депутатів міської ради	9	3,5
3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради	12	0
Загальна оцінка	**190**	**79,5**

Таблиця 2. Параметри та критерії оцінювання інструментів місцевої демократії відповідно до кращих практик

Критерії оцінювання:

1 – регулювання відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам,

0,5 – регулювання частково відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам,

0 – регулювання не відповідає законодавчим вимогам і кращим практикам

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання інструментів місцевої демократії відповідно до кращих практик та законодавства	Оціночний бал
	1. Залучення мешканців до планування та ухвалення рішень ОМС	
	1.1. Статут територіальної громади	
1.	Статут територіальної громади опубліковано на офіційному веб-сайті міської ради	1
2.	У статуті територіальної громади визначено широкий перелік форм громадської участі: місцевий референдум; громадські слухання; місцеві ініціативи; загальні збори; звернення громадян; органи самоорганізації населення; консультативно-дорадчі органи; звітування міського голови та депутатів міської ради; консультації з громадськістю (публічні та електронні), громадська експертиза тощо	0,5
3.	Порядок впровадження форм громадської участі та діяльність ОСН врегульовано в Статуті або є посилання на окреме положення	1
4.	Статут містить розділ щодо відкритості та прозорості міської ради з такими нормами: загальні засади відкритості (засідання є відкриті) та прозорості, офіційний веб-сайт міської ради, перелік інформації, яка розміщується на офіційному веб-сайті	0,5
5.	У Статуті територіальної громади визначено вимогу проводити громадське обговорення проекту бюджету та звіту про виконання бюджету	0
6.	Статутом визначено інші позитивні норми, які врегульовують покращення важливих сфер загальноміського життя та співіснування жителів громади	0,5
	1.2. Місцеві ініціативи	
7.	Кількісний склад ініціативної групи не більше ніж 10 осіб	1
8.	Ініціативну групу не потрібно створювати через окрему процедуру	1
9.	Кількість підписів, які потрібно зібрати на підтримку місцевої ініціативи не перевищує – 100 підписів	0
10.	Перелік документів для внесення місцевої ініціативи: 1) внесення повідомлення про подання місцевої ініціативи; 2) проект рішення; 3) пояснювальна записка (аналітична довідка) або опис проблеми; 4) підписні листи	0,5
11.	Визначено виключний перелік підстав для відмови у реєстрації місцевої ініціативи	0
12.	Представники міської ради надають допомогу у підготовці проекту рішення	0
13.	Всі ініціативи незалежно від висновків і рекомендацій виносяться на розгляд міської ради	1

14.	Місцева ініціатива виноситься на чергове засідання міської ради	0
15.	Ініціатор є співдоповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду місцевої ініціативи	0
16.	За результатами розгляду місцевої ініціативи приймається рішення, вмотивоване під час часткової підтримки або відмови	0
	1.3. Громадські слухання	
17.	Суб'єкти ініціювання: члени територіальної громади, громадські об'єднання, ОСН, ОСББ та місцева влада	1
18.	Ініціативну групу не потрібно створювати через окрему процедуру	1
19.	Склад ініціативної групи: рівно або менше 10 осіб	1
20.	Кількість підписів, які потрібно зібрати: рівно або менше 100 підписів	1
21.	Потрібно подати два документи: повідомлення про ініціативу скликання слухань (тема, дата, місце, оргкомітет) та підписні листи	1
22.	Визначено виключний перелік підстав для відмови у проведення громадських слухань: недостатня кількість підписів або питання не належить до компетенції місцевої ради	0,5
23.	Строк розгляду повідомлення про проведення громадських слухань: рівно або менше 5 днів	0
24.	Повідомлення про скликання громадських слухань (на офіційному веб-сайті) публікується за 7 і більше днів до дати проведення громадських слухань	0
25.	Головуючий та секретар громадських слухань обирається зі складу ініціаторів або учасників громадських слухань	1
26.	Рішення приймаються простою більшістю від голосуючих	1
27.	Рішення громадських слухань (резолюція) розглядається на найближчому черговому засідання колегіального органу (пленарне засідання місцевої ради або засідання виконавчого комітету)	1
28.	Ініціатор є співдоповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду резолюції	1
29.	Всі документи за результатами розгляду резолюції громадських слухань публікуються на офіційному веб-сайті ради	1
	1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання	
30.	Суб'єкти ініціювання проведення загальних зборів: члени територіальної громади та міська влада	1
31.	Кількісний склад ініціативної групи: рівно або менше 10 осіб	0
32.	Кількість підписів, які потрібно зібрати на підтримку проведення загальних зборів – не більше 50 підписів	0
33.	Перелік документів для ініціювання проведення загальних зборів: повідомлення про проведення загальних зборів та підписні листи	0
34.	Члени територіальної громади інформуються за 7 днів і більше	0,5
35.	Визначено перелік способі інформування членів територіальної громади про проведення загальних зборів: офіційний веб-сайт міської ради, інформаційні стенди тощо	0
36.	Головуючий обирається на загальних зборах або призначається ініціатором	1
37.	Рішення приймаються простою більшістю голосів	1
38.	Рішення розглядається міським головою, міської радою, виконавчим комітетом відповідно до компетенції	1
39.	Ініціатор є співдоповідачем або доповідачем на засіданнях під час розгляду рішення загальних зборів	0
40.	Рішення загальних зборів враховуються або надається вмотивована відмова	1
41.	Оприлюднюються всі документи за результатами розгляду рішення загальних зборів	0
	1.5. Консультації з громадськістю	
	1.5.1. Публічні консультації	
42.	Розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету	0
43.	Пріоритетною формою проведення консультацій є публічні зустрічі з обговорення нормативно-правових актів або проблеми	0
44.	Передбачено розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій	0
45.	Передбачено можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості	0

46.	Визначено перелік питань, щодо яких консультації з громадськістю проводяться обов'язково	0
47.	Пропозиції надаються в письмовій або електронній формі	0
48.	Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються або надається вмотивована відмова	0
49.	Матеріали по консультації публікуються в окремому розділі «Публічні консультації» на сайті міської ради	0
50.	Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради	0
	1.5.2. Електронні консультації	
51.	Розробник нормативно-правового акту або окремий структурний підрозділ виконавчого комітету	0
52.	Пріоритетними формами проведення електронних консультацій є: опитування (прості і складні форми опитувальників), консультації з можливістю коментування, обговорення нормативно-правових актів	0
53.	Передбачено розробку та затвердження щорічного плану проведення консультацій	0
54.	Передбачено створення реєстру зацікавлених осіб по сферам спеціалізації, яких обов'язково інформують про початок проведення консультацій	0
55.	Можливість користувачу електронних консультацій особисто увійти в реєстр заінтересованих осіб	0
56.	Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID	0
57.	Передбачено можливість проведення консультацій з ініціативи громадськості	0
58.	Пропозиції, які надійшли за результатами проведення консультацій враховуються або надається вмотивована відмова	0
59.	Матеріали по електронним консультаціям публікуються в окремому розділі «Публічні консультації» на сайті міської ради	0
60.	Матеріали про проведення консультацій (подані пропозиції, протоколи засідань тощо) публікуються на офіційному веб-сайт міської ради	0
	1.6. Електронні петиції	
61.	Міська рада ухвалила місцевий акт (положення про електронні петиції)	1
62.	Кількість підписів для підтримки електронної петиції в територіальних громадах від 100000 до 500000 жителів – не більше ніж 350 підписів	1
63.	Термін збору підписів для підтримки електронної петиції: рівно або більше 14 днів	1
64.	Розпочато розгляд петиції протягом 10 робочих днів відповідним органом місцевого самоврядування до якого вона спрямована або на черговому засіданні виконавчого комітату, на черговій сесії міської ради	1
65.	Відсутня необхідність подання додаткових документів крім звернення	1
66.	На офіційному веб-сайті міської ради оприлюднено інформацію про можливість подання електронної петиції	0
67.	Порядок ідентифікації учасників відбувається з використанням ЄЦП, BankID або MobileID	0
68.	Передбачено можливість або обов'язок винесення петиції на розгляд чергової сесії ради чи засідання виконкому або відповідного органу виконавчого комітету	1
69.	Результат розгляду петиціє є рішення міської ради чи виконавчого комітету про підтримку або вмотивоване рішення про відхилення електронної петиції	1
	1.7. Громадський бюджет	
70.	Сума коштів, передбачено у положенні про громадський бюджет: 1% від бюджету або більше	0,5
71.	Кількість підписів громадян для підтримки проекту на фінансування з громадського бюджету: рівно або менше 15 підписів – малі, 25 – великі	1
72.	Можливість подати проектну пропозицію письмово та електронно	0
73.	До складу номінаційного комітету з відбору проектів входять: представники громадських об'єднань, депутати міської ради та посадові особи міської ради	0,5
74.	Передбачено можливість на засіданні Експертної групи захистити автору проект, якщо від отримав негативний висновок	1
75.	Визначено не менше двох способів голосування за проекти: друкований та електронний	0
76.	Строк голосування за проекти: Рівно або більше 14 календарних днів	1

77.	Встановлено максимальну суму коштів для фінансування одного проекту	1
78.	Не визначено вичерпний перелік сфер видатків, які можуть бути профінансовані через громадський бюджет	1
79.	Впроваджено обмеження щодо фінансування комунальних установ, організацій: заборонено виключно придбання обладнання, виконання робіт з капітального та поточних ремонтів, заходів з енергозбереження, заміну парканів в комунальних організаціях, установах та підприємствах міста	0,5
80.	Визначено строк звітування за результатами виконання проекту	1
81.	Визначено способи інформування територіальної громади про можливості громадського бюджету	1
	1.8. Підтримка та розвиток діяльності ОСН	
82.	Ухвалено міською радою Положення «Про створення та діяльність ОСН на території територіальної громади»	0
83.	Ухвалено міською радою рішення «Про делегування повноважень та перелік повноважень органів самоорганізації населення»	0
84.	Ухвалено міською радою програма підтримки ОСН, якою встановлено заробітну плату штатним працівникам ОСН	0
85.	Ухвалено міською радою програма розвитку ОСН, якою визначено співфінансування проектів міською радою та ОСНом щодо покращення території	0
	1.9. Консультативно-дорадчі органи	
86.	Кожен КДО має положення про свою діяльність	0
87.	Положення містить чіткі завдання КДО, порядок формування складу, порядок ухвалення рішень і процедури відкритості роботи перед громадянами	0,5
88.	Визначені чіткі механізми розгляду рішень КДО міською радою та її виконавчими органами	0,5
89.	Визначені чіткі механізми звітування КДО про свою діяльність перед територіальною громадою	0
90.	Кожна сфера міської політики має КДО	0
91.	На сайті міської ради створено розділ для КДО, де оприлюднюється інформація про їх роботу (склад, положення, план роботи та звіти про зроблену роботу, анонси засідань та заходів)	0
	1.10. Міські програми з розвитку громадянського суспільства та громадської участі	
92.	Суб'єкт подання проектів може бути: громадська або благодій організація, ОСН, ОСББ, ЖБК	0,5
93.	В склад конкурсної комісії входять представники громадськості	0
94.	Члени комісії не може бути учасниками конкурсу або особами з конфліктом інтересів	0
95.	Засідання конкурсної комісії проходять відкрито, представники громадськості можуть приймати участь в засіданнях	0
96.	Під час прийняття рішення конкурсною комісією по проекту представник автора бере участь в засіданні та може публічно захисти власний проект	0
97.	Не визначено вичерпний перелік сфер видатків, які можуть бути профінансовані через програму	0
98.	Автор проекту звітує за результатами виконання проектів у визначений строк	0
	1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради	
99.	Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронне звернення посадовій особі чи виконавчому органу міської ради	0
100.	Запис на прийом до міського голови, заступників, секретаря, посадових осіб	0
101.	Подання запиту на отримання публічної інформації	0
102.	Використання веб-порталу «Відкрите місто» (https://opencity.in.ua/#r=UA) або аналогічного порталу, що допомагають вирішувати проблеми життєдіяльності громади	1
103.	Впровадження інших ІТ-рішень на сайті міської ради, що покращують якість життя мешканців громади	0,5
	1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент	
104.	Головні розпорядники бюджетних коштів на стадії підготовки бюджетних запитів проводять консультації з громадськістю	1

105.	Головні розпорядники проводячи консультації на стадії підготовки бюджетних запитів щодо визначення пріоритетності та доцільності реалізації запропонованих заходів, а також збирають пропозиції від громадськості	0
106.	Консультації проводяться в публічній та електронній формі	0
107.	Строк проведення консультацій головними розпорядниками та отримання пропозицій становлено не менше 10 робочих днів	0
108.	Отримані пропозиції враховуються частково або повністю під час формування бюджетних запитів чи ухвалюється вмотивоване рішення щодо неможливість врахування наданих пропозицій	0
109.	Виконавчий комітет проводить консультації з громадськістю щодо підготовленого проекту бюджету міста	0
110.	Під час проведення виконавчим комітетом громадськість надає пропозиції щодо формування проекту бюджету	1
111.	Виконавчий комітет проводить консультації шляхом проведення громадських слухань	0,5
112.	Отримані пропозиції виконавчим комітетом враховуються частково або повністю під час формування проекту бюджету чи ухвалюється вмотивоване рішення щодо неможливість врахування наданих пропозицій	0
113.	На сайті міської ради оприлюднюються квартальні та річний звіти щодо виконання бюджету	1
114.	Міська рада у визначений строк проводить публічний захід, де презентує звіт щодо виконання бюджету	0

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання (за кращими практиками)	Оціночний бал
	2. Прозорість діяльності ОМС	
	2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування	
115.	Регламентом міської ради передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань міської ради на офіційному сайті	1
116.	Регламентом міської ради передбачено створення архіву трансляцій засідань міської ради на офіційному сайті	0
117.	Регламентом виконавчого комітету передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради	0
118.	Регламентом виконавчого комітету передбачено створення архіву трансляцій засідань виконавчого комітету на офіційному сайті міської ради	0
119.	Положенням про постійні депутатські комісії міської ради передбачено здійснення он-лайн трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті	0
120.	Положенням про постійні депутатські комісії міської ради передбачено створення архіву трансляцій засідань постійних депутатських комісій міської ради на офіційному сайті	0
	2.2. Розміщення на офіційному веб-сайті основних актів міської ради, що регламентують роботу ОМС та розвиток громади	
121.	Статут територіальної громади розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	1
122.	Регламент міської ради розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
123.	Регламент виконавчого комітету міської ради розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
124.	Положення про постійні депутатські комісії розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	1
125.	Стратегія розвитку громади розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	1
126.	Річна програма соціально-економічного розвитку розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0
127.	Генеральний план (описова та картографічні частини) та детальні плани територій розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	0,5
128.	Звіт про використання бюджетних коштів за минулий рік розміщено на офіційному сайті міської ради в легкому доступі для мешканця	1

	2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради	
129.	Секретаря постійної депутатської комісії обирають члени комісії на засіданні	1
130.	Заступника постійної депутатської комісії обирають члени комісії на засіданні	1
131.	Комісія затверджує план роботи комісії	0
132.	Інформація про час, місце та примірний порядок денний засідання комісії завчасно оприлюднюється на сайті ради	0
133.	Передбачено вільний доступ на засідання комісій	0
134.	Інформація про відвідуваність депутатами засідань комісій оприлюднюється на сайті ради	1
135.	Висновки та рекомендації комісій оприлюднюються	1
136.	Протоколи засідань комісій оприлюднюються	1
	2.4. Відкритість інформації про роботу міської ради	
137.	Оприлюднення проектів рішень за 20 робочих днів до дня розгляду	1
138.	Оприлюднення ухвалених рішень невідкладно або не пізніше 5 робочих днів	1
139.	Передбачено вільний доступ до пленарних засідань та засідань постійних депутатських комісій	0,5
140.	Передбачено оприлюднення протоколів пленарних засідань сесій ради	1
141.	Запроваджено відкритті поіменні голосування	1
142.	Передбачено оприлюднення результатів відкритих поіменних голосувань	1
143.	Передбачено оприлюднення результатів відвідування депутатами сесій рад	1
144.	Передбачено інформування про скликання чергової сесії ради не пізніше 10 із зазначенням: часу, місця, проекту порядку денного	1
145.	Члени територіальної громади можуть внести питання до порядку денного сесії ради, наприклад через подання місцевої ініціативи	1
	2.5. Відкритість інформації про роботу виконавчого комітету	
146.	Після місцевих виборів було затверджено нову редакцію регламенту виконавчого комітету	1
147.	Інформація оприлюднюється на веб-сайті міської ради про дату, час та місце, а також порядок денний засідання виконавчого комітету	0,5
148.	Проекти рішень оприлюднюються за 20 робочих днів до дати розгляду	0
149.	Рішення приймаються виключно на засіданні виконавчого комітету шляхом голосування	1
150.	Рішення оприлюднюються протягом 5 робочих днів з моменту прийняття	1
151.	Рішення набувають чинності з моменту оприлюднення	1
152.	Засідання проводяться відкрито, члени територіальної громади можуть взяти участь у засіданні	1
153.	На веб-сайті міської ради оприлюднюються протоколи засідань виконавчого комітету	1
154.	Члени територіальної громади можуть винести питання на розгляд виконавчого комітету: місцева ініціатива, у порядку громадських слухань, електронна петиція	0
155.	На веб-сайті міської ради оприлюднюються результати поіменного голосування членів виконавчого комітету	0
	2.6. Відкритість інформації про прийом мешканців в ОМС (міський голова, секретар міської ради, заступники міського голови, депутатами, керуючий справами виконкому, старости та керівники виконавчих органів міської ради)	
156.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців головою міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	1
157.	Наявність на сайті порядку прийому секретар міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	1
158.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців керуючий справами виконкому (дата, час, місце, телефон для запису)	1
159.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців староста (дата, час, місце, телефон для запису)	0
160.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців депутатами (дата, час, місце, телефон для запису)	0,5
161.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців заступниками міського голови (дата, час, місце, телефон для запису)	1

162.	Наявність на сайті порядку прийому мешканців керівниками виконавчих органів міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)	0

№ П/П	Параметри та критерії оцінювання (за кращими практиками)	Оціночний бал
	3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування	
	3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів	
163.	Встановлено строк оприлюднення на сайті міської ради квартальних та річного звіту щодо виконання бюджету	0
164.	На сайті міської ради оприлюднюються квартальні та річний звіти щодо виконання бюджету	1
165.	Звітування щодо використаних коштів проводиться за участю територіальної громади, депутатів міської ради, журналістів тощо (публічний захід)	0
166.	Встановлено дату публічного заходу з звітування	0
167.	Оприлюднюється оголошень про звітування: час, місце	0
168.	Міська рада розробляє інформаційні матеріали (інфографіки), що дозволяють доступно роз'яснити надходження та витрати міського бюджету	0
169.	Міська рада використовує веб-ресурс, що дозволяє візуалізувати кошти міського бюджету	0
	3.2. Звітування міського голови та депутатів міської ради	
170.	Міська рада прийняла локальний акт про звітування міського голови та депутатів міських рад	0,5
171.	Встановлено чіткі терміни проведення звітування	0
172.	Звітуються: міський голова, секретар ради, депутати, староста, виконавчі органи	1
173.	Спосіб звітування є публічний захід перед територіальною громадою, депутатами міської ради, журналістами	1
174.	Оголошення оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради, у якому зазначається: час, місце, термін проведення звітування	0
175.	Предмет звітування міського голови: про виконання передвиборної програми; досягнуті результати; виконання бюджету	0,5
176.	Предмет звітування депутата міської ради: проблеми, вирішення яких займався депутат; присутність на пленарних засіданнях та засіданнях постійних комісій; про роботу депутата з виборцями	0,5
177.	Звіт міського голови та депутатів міської рад оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради	0
178.	Звіти депутатів міської рад оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради	0
	3.3. Громадська експертиза діяльності виконавчих органів міської ради	
179.	Предмет проведення громадської експертизи: проекти рішень та рішення ОМС, аналізу та оцінки діяльності ОМС та підготовку пропозицій щодо вирішення питань місцевого значення	0
180.	Громадську експертизу може проводити консультативно-дорадчі органи при ОМС, інститути громадянського суспільства (громадські та благодійні організації, ОСН, ОСББ)	0
181.	ОМС сприяють в проведенні громадської експертизи	0
182.	Голова розпорядженням визначає відповідального за взаємодію з ІГС	0
183.	Визначено перелік відмов в проведенні громадської експертизи ІГС	0
184.	Матеріали надаються протягом п'яти робочих днів, у разі великого обсягу інформації надається до 20 робочих днів	0
185.	Строк проведення громадської експертизи визначено 3 місяці	0
186.	Пропозиції за результатами громадської експертизи розглядаються за участю представників ІГС	0
187.	Пропозиції розглядаються виконкомом або радою	0
188.	Експертні пропозиції розглядаються протягом 30 календарних днів від дати надходження	0
189.	Приймається рішення за результатом розгляду	0
190.	Експертні пропозиції та рішення про результати розгляду оприлюднюється на веб-сайті ради	0

Додаток 1. Методологія проведення оцінювання стану місцевої демократії в органах місцевого

«Індекс демократичності міст»

Мета дослідження – оцінка якості місцевих правових процедур, які регулюють залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Об'єкт дослідження – механізми місцевої демократії та інструменти, які забезпечують процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Предмет дослідження – нормативно-правові акти, які регулюють механізми місцевої демократії, які забезпечують процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішення, прозорість діяльності ОМС, підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі підготовки дослідження «Індекс демократичності міст» проаналізовано нормативно-правові документи, які регулюють:

1. Залучення мешканців до планування та прийняття рішення ОМС.
2. Прозорість діяльності ОМС.
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

У результаті оцінки кожного з інструментів місцевої демократії та відповідних нормативно-правих актів було визначено якість нормативного забезпечення демократичного управління у місті та надано рекомендації з покращення діючих норм.

Детальні індикатори, відповідно до яких було проведено оцінювання практик демократичного управління, наведено в інформаційних матеріалах, підготовлених в процесі дослідження.

Дослідження здійснювалося за допомогою таких інструментів:

1. Запити на інформацію до міських рад.
2. Аналіз інформації на офіційних веб-сайтах міських рад.

Нормативно-правова база для розробки індикаторів:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
2. Закон України «Про доступ до публічної інформації»
3. Закон України «Про засади запобігання і протидій корупції»
4. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад»
5. Закон України «Про звернення громадян»

Три напрями дослідження «Індекс демократичності міст»:

1. Залучення мешканців до планування та прийняття рішення ОМС.
2. Прозорість діяльності ОМС.
3. Підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

1. Дослідження процедури залучення мешканців до планування та прийняття рішень ОМС:

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження.

1. Інструменти місцевої демократі щодо залучення мешканців до планування та прийняття рішень ОМС:

1.1. Статут територіальної громади:
- Статут територіальної громади

1.2. Місцеві ініціативи:
- Положення «Про внесення місцевої ініціативи»

1.3. Громадські слухання:
- Положення «Про проведення громадські слухання в територіальній громаді»

1.4. Загальні збори громадян за місцем проживання:
- Положення «Про загальні збори громадян за місцем проживання»

1.5. Консультації з громадськістю:

1. 5.1. Публічні консультації (безпосередні):
- Положення «Про публічні консультації»

1.5.2. Електронні консультації:
- Положення «Про електронні консультації»
- Використання веб-порталу, який надає можливість провести е-консультації

1.6. Електронні петиції:
- Положення «Про електронні петиції»
- Використання веб-порталу, який надає можливість подати електронну петицію

1.7. Громадський бюджет:
- Положення «Про громадський бюджет»
- Використання веб-порталу, який надає можливість подати громадські проекти

1.8. Підтримка та розвиток діяльності органів самоорганізації населення:
1.8.1. Положення «Про делегування повноважень органам самоорганізації населення»
1.8.2. Програма «Про порядок підтримки діяльності ОСН» (встановлення заробітної плати для голови та бухгалтера, конкурс проектів для ОСН)

1.9. Консультаційно-дорадчі органи:
1.9.1. Громадська рада при ОМС та її діяльність
1.9.2. Галузеві громадські ради та їх діяльність

1.10. Міські програми з розвитку громадської участі:
1.10.1. Програма «Конкурс проектів для інститутів громадянського суспільства»
1.10.2. Програма «Конкурс проектів місцевого розвитку для ОСББ, ЖБК тощо»

1.11. Інтерактивність веб-сайту міської ради:
1.11.1. Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронне звернення посадовій особі чи органу МС
1.11.2. Використання ІТ-рішення щодо можливості подати електронну скаргу
1.11.3. Використання веб-порталу «Відкрите місто» або аналогічного порталу, що допомагають вирішувати проблеми життєдіяльності громади

1.12. Залучення мешканців до формування місцевого бюджету / Бюджетний регламент:
- Правова процедура участі жителів громади під час формування проекту місцевого бюджету

2. Дослідження процедур прозорості діяльності ОМС

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження

Інструменти місцевої демократі щодо прозорості діяльності ОМС:

2.1. Он-лайн трансляція засідань органів місцевого самоврядування:
2.1.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
2.1.2. Регламент міської ради
2.1.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.2. Розміщення на сайті міської ради переліку основної інформації, що регламентує роботу ОМС:

- Статут територіальної громади
- Регламент міської ради
- Регламент виконавчого комітету міської ради
- Положення про постійні депутатські комісії
- Стратегія розвитку міста
- Річна програма розвитку соціально-економічного розвитку
- Генеральний план (описова та картографічні частини)
- інші документи, які регламентую роботу ОМС

2.3. Процедури прозорості роботи депутатів міської ради:

- Положення про постійні депутатські комісії

2.4. Присутність мешканців на засіданнях ОМС:
2.4.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
2.4.2. Регламент міської ради
2.4.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.5. Оприлюднення проектів рішень ОМС:
2.5.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
2.5.2. Регламент міської ради
2.5.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.6. Оприлюднення рішень ОМС:
2.6.1. Регламент виконавчого комітету міської ради
2.6.2. Регламент міської ради
2.6.3. Положення про постійні депутатські комісії

2.7. Відкритість інформації про прийом мешканців в органах місцевого самоврядування:

- Розміщення на сайті інформації про порядок прийому мешканців міським головою, депутатами ради, заступниками міського голови, начальниками виконавчих органів міської ради (дата, час, місце, телефон для запису)

3. Дослідження процедур підзвітності органів і посадових осіб місцевого самоврядування:

- Аналіз якості правового регулювання інструментів і механізмів їх впровадження

Інструменти місцевої демократії щодо підзвітність органів і посадових осіб місцевого самоврядування:

3.1. Відкрите звітування про виконання бюджетних коштів:
3.1.1. Порядок звітування щодо виконання міського бюджету
3.1.2. Використання веб-ресурсу, що дозволяє візуалізувати кошти міського бюджету

3.2. Звітування міського голови, комісій і депутатів міської ради, її виконавчих органів:
3.2.1. Порядок звітування міського голови
3.2.2. Порядок звітування постійних депутатських комісій
3.2.3. Порядок звітування депутатів міської ради
3.2.4. Порядок звітування виконавчих органів

3.3. Громадська експертиза:

- Положення «Про проведення громадської експертизи діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування»